

KVASSAY JENŐ TERV 2015 – A NEMZETI VÍZSTRATÉGIA BEMUTATÁSA ÉS TÁRSADALMI VÉLEMÉNYEZÉSE

*AZ ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG ÉS A
BAKONYKARSZT ZRT. KÖZÖS FÓRUMA*

KVASSAY JENŐ TERV 2015 BEMUTATÁSA, A NEMZETI VÍZSTRATÉGIA FELVÁZOLÁSA

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZOMJAS A FÖLD

SZOMJAS A FÖLD

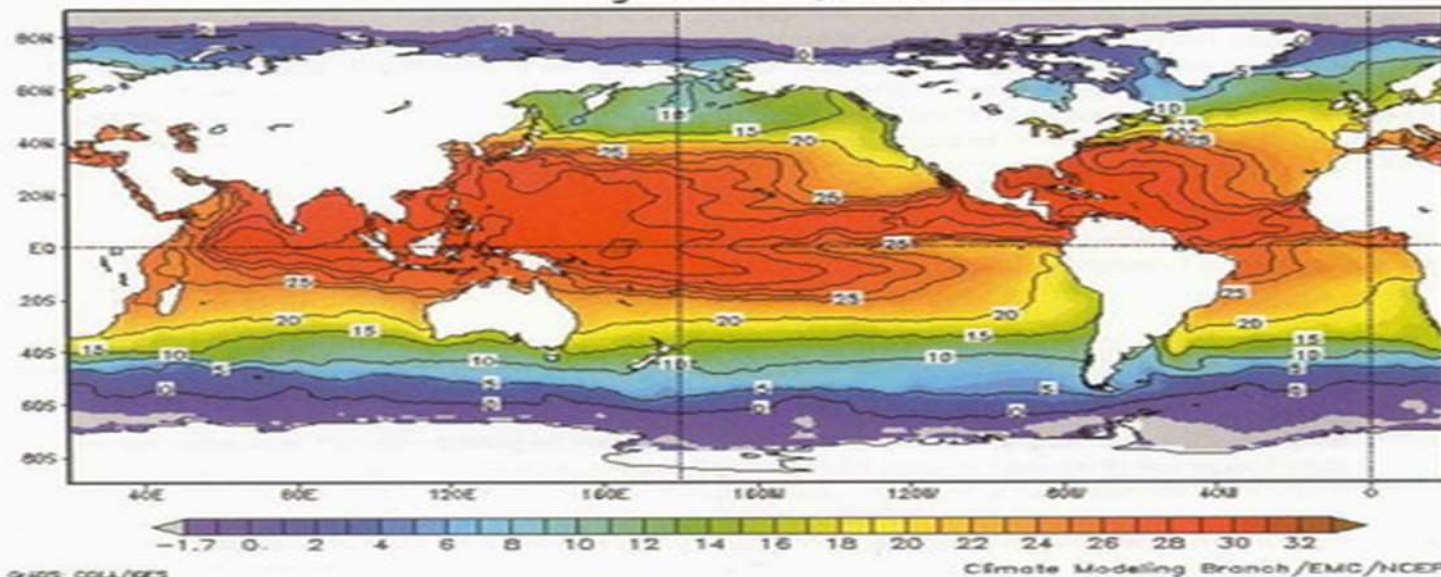

MEGTANULNI VILÁGBAN GONDOLKODNI!

2005 augusztus:

Kiugróan magas tengerfelszín-hőmérsékletek

Sea Surface Temperature(°C)
August 1–24, 2005

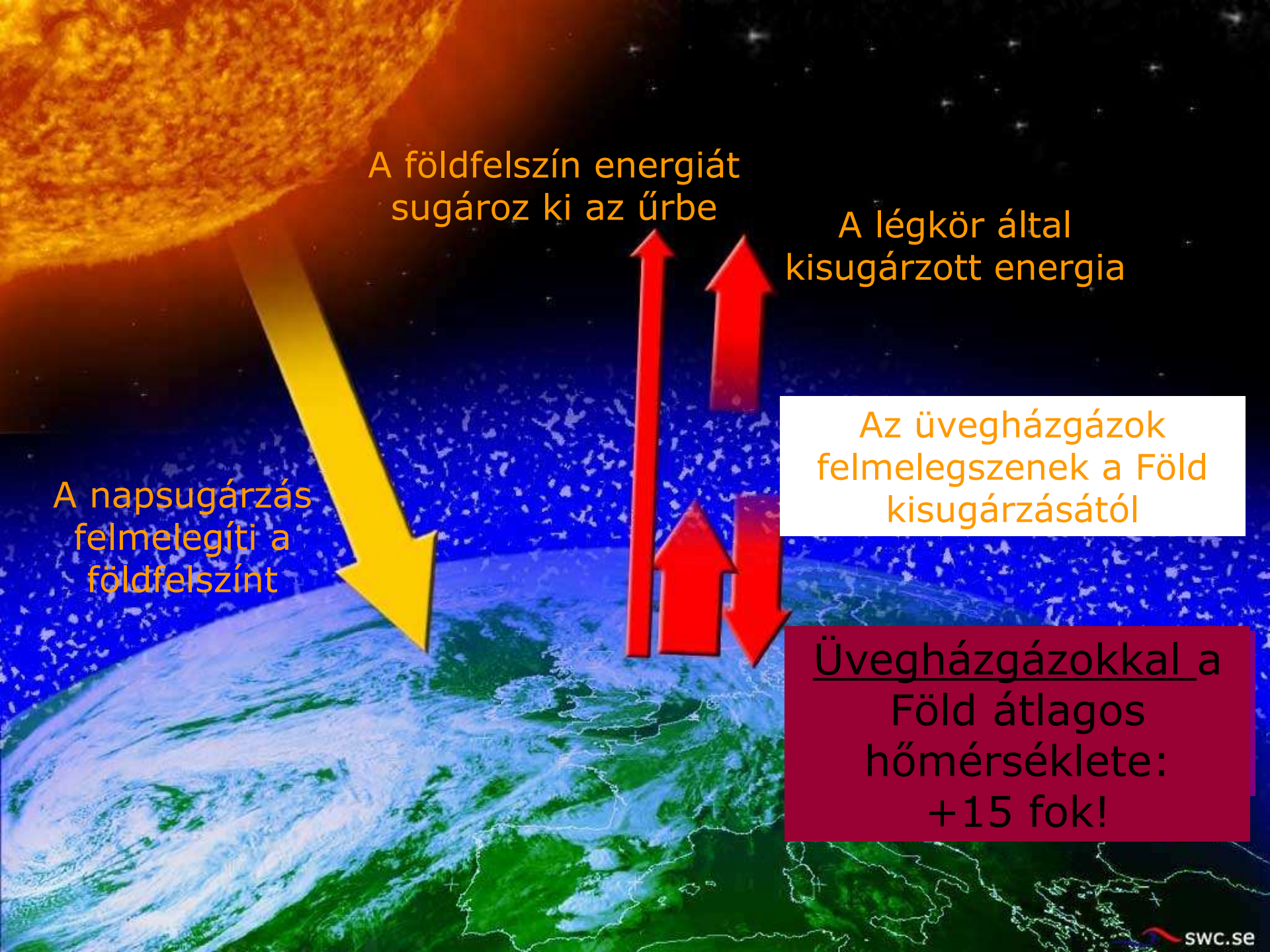

Forrás: National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA), USA

**Következmény:
növekvő párolgás – növekvő energiák**

TARTALOM

- 1. A TERV INDÍTTATÁSA**
- 2. A KVASSAY JENŐ TERV (KJT)
FELÉPÍTÉSE, DETERMINÁCIÓK**
- 3. MEGÁLLAPÍTÁSOK**
- 4. RENDSZERSZINTŰ FELADATOK**

A földfelszín energiát
sugároz ki az űrbe

A légkör által
kisugárzott energia

A napsugárzás
felmelegíti a
földfelszínt

Az üvegházgázok
felmelegszenek a Föld
kisugárzásától

Üvegházgázokkal a
Föld átlagos
hőmérséklete:
+15 fok!

MIÉRT?

MI IS AZ A KVASSAY JENŐ TERV?

1. Hazai válasz a nálunk is fenyegető vízválságra!
2. A víz adta lehetőségeink jobb kihasználása a jólétért!
3. A víz ügye nemzeti jövőképünk, benne biztonságpolitikánk meghatározó alkotóeleme.

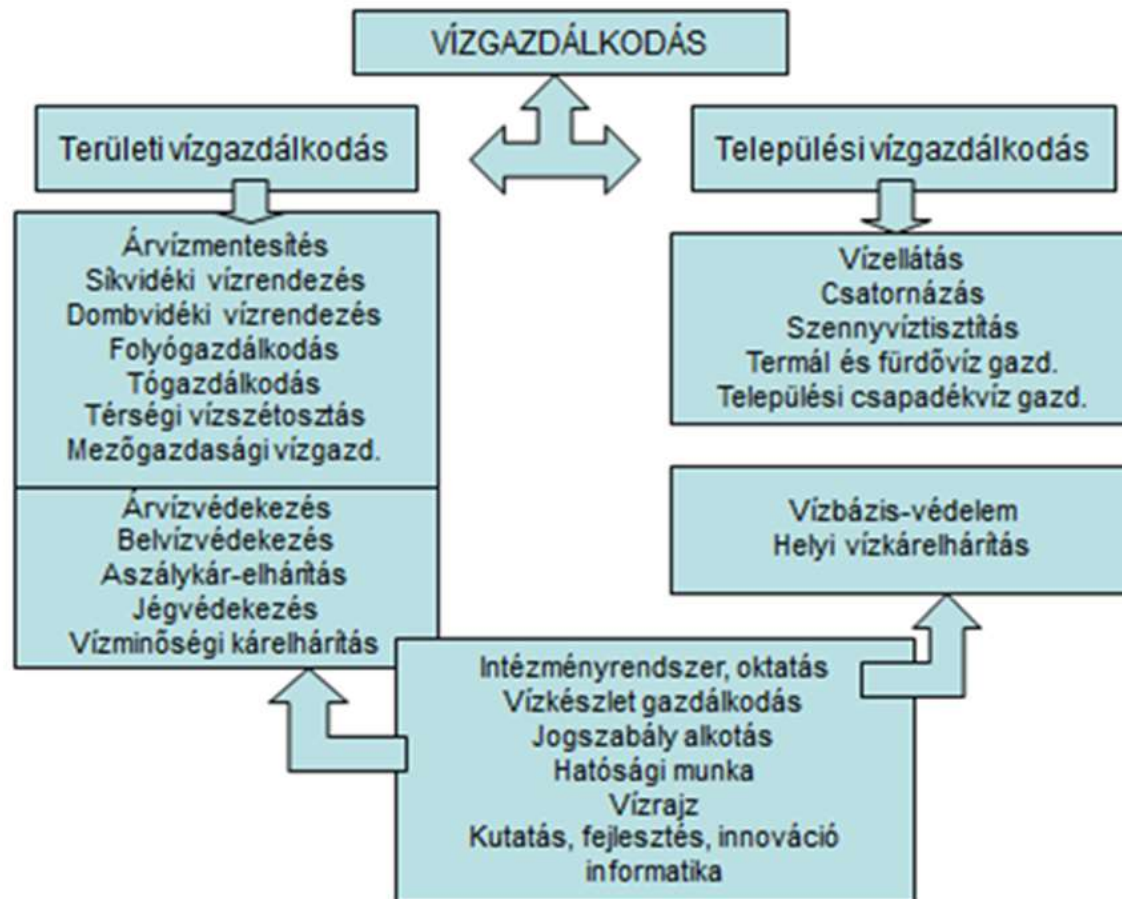
Nincs önmagáért való vízgazdálkodás!

A gazdaság és a társadalom igényeinek a kielégítése
(különböző szakpolitikák: Vidékfejlesztési Program, Új Széchenyi Terv, Nemzeti Környezetvédelmi Program, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács)

EU követelmények, és nemzetközi kötelezettségek

Mit értünk a KJT-ben vízgazdálkodás alatt?

Tervszerű, tudományos alapokon nyugvó tevékenység a társadalom víz iránti igényeinek és a természet adta lehetőségek összehangolására, hogy a víz a jövő generációit is szolgálni legyen képes.

Jogszabályi háttér, elrendelő határozat

1940/2013. (XII. 13.) Korm.: a **2014–2020** közötti programozási időszak tervezéséhez és végrehajtásához szükséges az **EU2020 Stratégiában kitűzött célok elérését**, valamint a **hazai gazdaságfejlesztést segítő Kvassay Jenő Terv** elkészítése. A KJT a klímaváltozás káros hatásait ellensúlyozó aszálykezelést, a gazdaság fejlesztését támogató vízgazdálkodást és a vidékfejlesztést támogató öntözésfejlesztést ötvözi.

Módszertan:

Stratégiai irányítás megújítása a központi igazgatásban” c. ÁRP 1.1.8 -2011-2011 -001 projekt részeként elkészült „**Segédlet szakpolitikai stratégia alkotáshoz**”

Tartalmi előírások:

Projektfeladat leírása (52 oldal...)

A KJT felépítése

A KJT két tervezési szakasza és fő fejezetei

I. szakasz: konceptióalkotás

1. Helyzetelemzés
2. SWOT elemzés
3. Problémafa
4. Jövőkép
5. Alternatívák

II. szakasz: tervezés

6. Céltérkép
7. Részletes célkitűzések
8. Indikátorok
9. Eszközkészlet
10. Cél – eszköz mátrix
11. Indikatív forrásterv
12. Ütemterv, a megvalósítás intézményrendszere
13. Monitoring, értékelés rendszere

I. szakasz: koncepcióalkotás, problémafeltárás

Azonosítva: 11 kategóriában 61 jelentős probléma

Szakterületi problémák:

1. Átfogó (vízkészlet-gazdálkodás, monitoring) 3 db
2. Területi vízgazdálkodás (vg.) 11 db
3. Települési vg. 10 db

Intézményi/menedzsment problémák:

4. Szervezeti 6 db
5. Gazdasági 6 db
6. Üzemeltetés, védekezés 3 db
7. Humán erőforrás, kapacitás 5 db
8. Tervezés 4 db
9. K+ F 4 db
10. Nemzetközi kapcsolatok 4 db
11. Társadalmi értékrend 5 db

A KLÍMAVÁLTOZÁS KOCKÁZATA TUDATOSULT?!

PROBLÉMAFELTÁRÁS

- A **vízkezelés-gazdálkodás** háttérbe szorult, eszközszerkezete elszegényedett, intézményi konfliktusokkal terhelt (**vízkezelés-járulék.**)
- A **monitoring rendszer** nem ad kellő alapot a folyamatok megismeréséhez.
- A **létesítményrendszerünk rugalmatlanok (adaptív vg. igénye!)**
- A **területhasználatok** nem adekvát szabályozása, : vízgazdálkodási és területhasználati fejlesztések együttes végrehajtása nehézkes (**komplexitás korlátai**).
- **Vízügyi K+ F** intézményrendszer és forrása hiányzik
- Csak EU finanszírozás, nincs saját költségvetési forrás
- Szakember utánpótlás, előregedés

PROBLÉMAFELTÁRÁS

- a minőségi szolgáltatás és a díjrendszer ellentmondása, **fenntarthatatlan gazdasági működés**
- a rendszerek avultsága – **rekonstrukció fedezetlensége**
- hiányzik az összhang a Víz Keretirányelvvel (pl. **teljes költségmegtérülés**)
- a **takarékos víz**használat ösztönzésének, műszaki fejlesztésének a hiánya
- **Belterületi csapadékvíz** gazdálkodás hiánya
- **Szennyvíziszap-hasznosítás** megoldatlansága
- A **2000 lakos-egyenérték alatti települések** számára a jó gyakorlat kialakítását elősegítő és bemutató eljárásrend és finanszírozás hiánya
- Üzemelő és távlati **vízbázisok** biztonságba helyezése befejezetlen, a biztonságban tartás rendszere, finanszírozása bizonytalan/megoldatlan.
- Nincs egységes **települési vízgazdálkodás!**

A KLÍMAVÁLTOZÁS KOCKÁZATA TUDATOSULT?!

PROBLÉMAFELTÁRÁS

Közérdek érvényesítésnek a feladatai / **Intézményi rendszer**

- (1) *A jogalkotás- és a jogalkalmazás,*
- (2) *A tárgyasult feladatok ellátása*
- (3) *A vízgazdálkodás gazdasági háttere,* illesztése a mindenkori gazdasági állapotokhoz,
- (4) *A vízzel kapcsolatos ismeretek és tudás megszerzése, valamint a társadalmi párbeszéd*

Rendezetlen kérdések:

Nincs definiálva a vízvagyon, és, hogy ki a tulajdonosa

A víz erőforrás jellege és természeti szerepének a szembeállítása

A védelem és a gazdálkodás szembeállítása

A mennyiség és a minőség még ma is külön

Elkülönülő adatbázisok

Kettősség vízközművek szakmai szabályozásában

Évenkénti átszervezések 25 – 30 év ámokfutás

PROBLÉMAFELTÁRÁS

Vgtv 1995., Kvtv 1995., Vksztv 2011 (+ 16 tv környezet védelmi, vízitársulati, bányászati stb.) **Vgtv: 20 év, 50 alkalom 300 módosítás.**
Vksztv: 2011 óta 231 (!) Közvetlenül 80 (!!) jogszabály.

Miniszteriális felelősség:

a vízgazdálkodásért VgTv

a vízügyi igazgatási szervek irányításáért VgT

a víz, mint környezeti elem védelemért KvT

víziközmű-szolgáltatáért VKSzT

Helyi: önkormányzati feladatok. Ötv

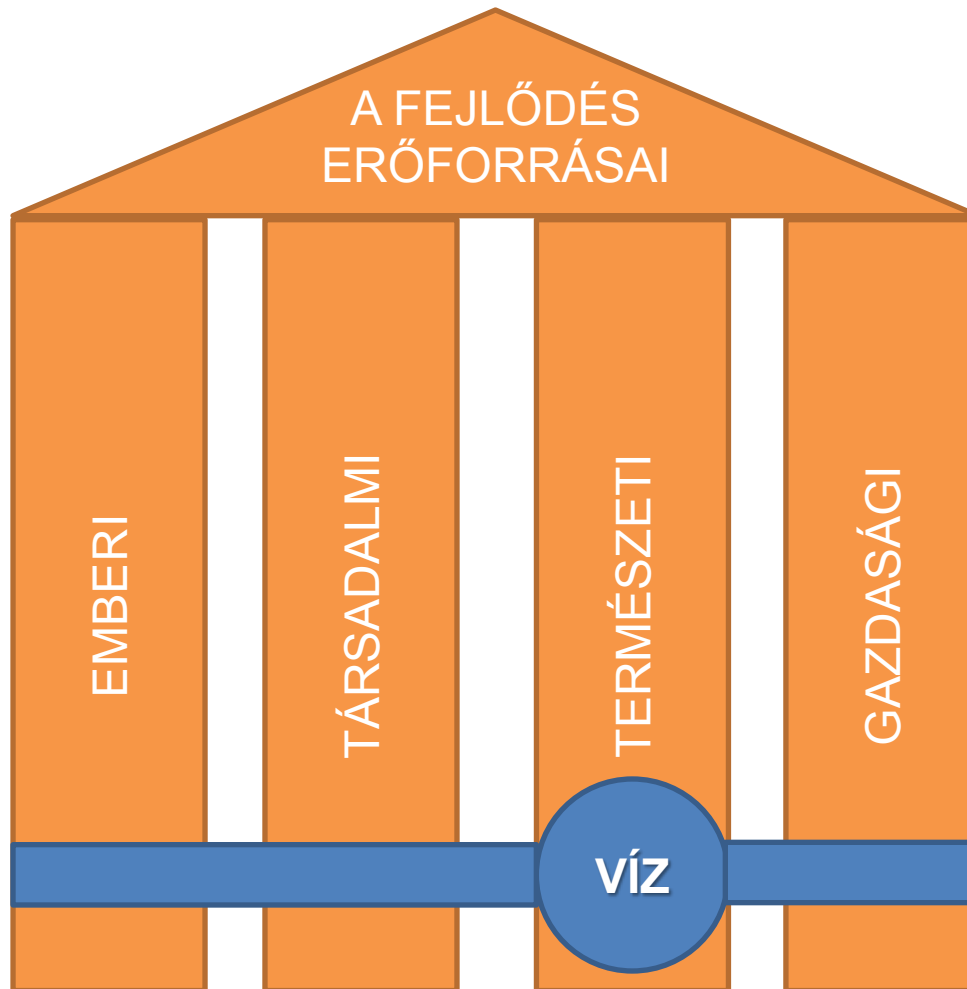
A szétagoltság különösen a feladatok ellátásának összehangolására hivatott csúcs-szerv hiányában az eredményesség, a hatékonyság és a gyorsaság ellen hat.

K+F magintézmény hiánya (interdiszciplinaritás? rendszerelvűség? MTA?)

Oktatás: egymásra épülés helyett „szabad versenyes” oktatás (finanszírozás...)

JÖVŐKÉP

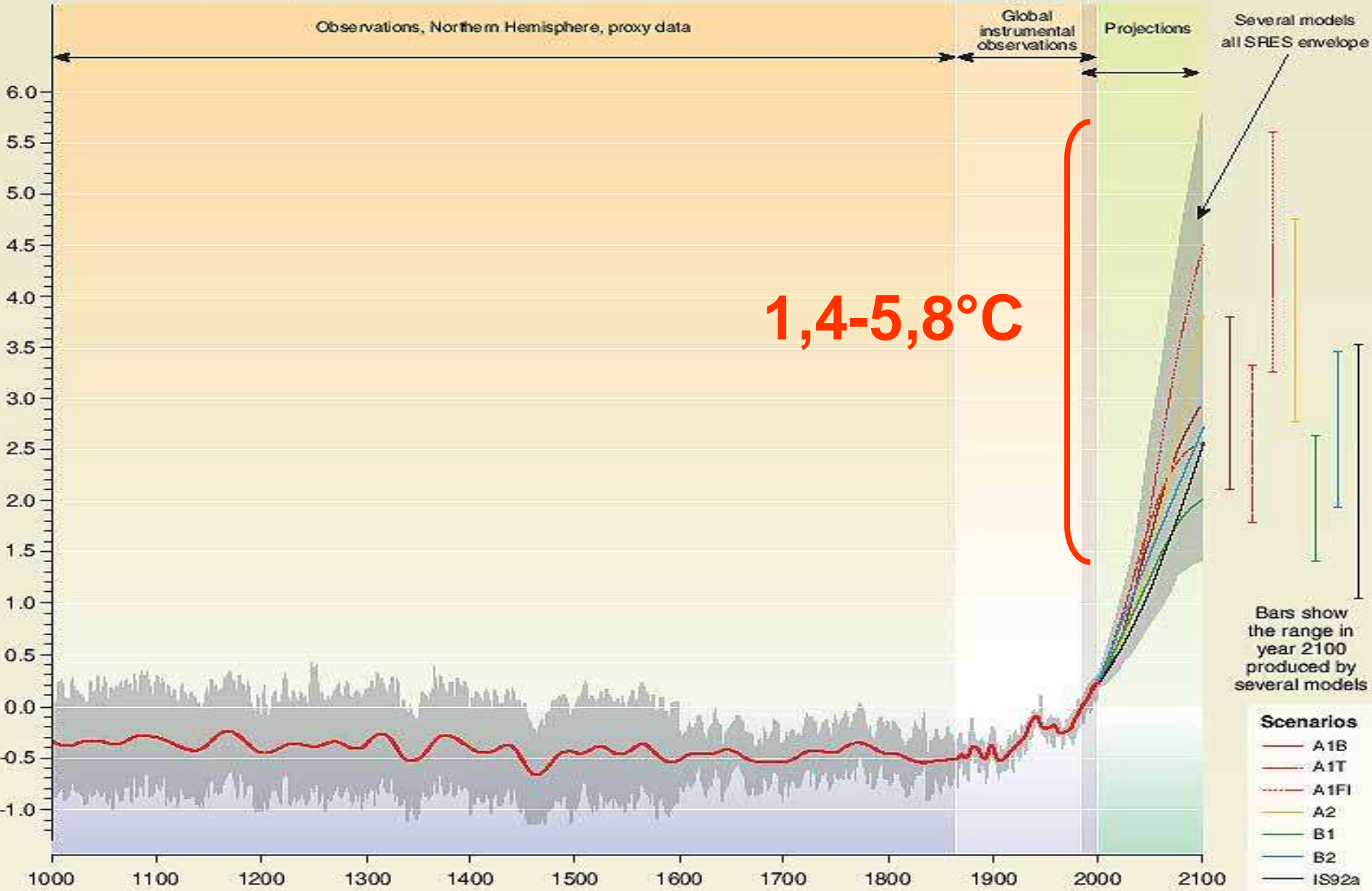
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia

Az egyes ember, a társadalom, a gazdaság és az élővilág számára hasznos vízállapot

Földfelszíni hőmérséklet változása 1000-től 2100-ig

Departures in temperature in °C (from the 1990 value)

MIRE TÁMASZKODHATUNK?

A víz kiemelkedő nemzeti jelentősége beágyazódott a politikába

- a víz megjelenik az **Alaptörvény**ben;
- a vizek és vízellátási létesítmények tulajdonjogának kétharmados szintű garantálása a **nemzeti vagyontörvény**ben;
- a **víziközmű szolgáltatásról szóló törvény**, majd ennek nyomán a víziközművek integrációja, az ésszerű üzemméretek kialakítása 😊
- 2010-től a vízgazdálkodási létesítmények fenntartására (is) kiszámítható **közfoglalkoztatás** indult;
- 2014 dereka óta a vízgazdálkodásért való **kormányzati felelősség fokozatos integrálása** a Belügyminisztériumba;
- 2015-ben **kimozdulás a finanszírozásban** (212 fős létszámkeret-bővítés, szerényen növekvő fenntartási források).

Erőforrások

Sikeres árvízvédekezések

1000 milliárdos fejlesztések 2007 – 14 között

Víziközmű cégek + VIZIG-ek elismertsége vidéken, bizalmi tőke

SIKERES ÁRVÍZVÉDEKEZÉS

A vízgazdálkodás fejlesztésének rendszerszintű feladatai

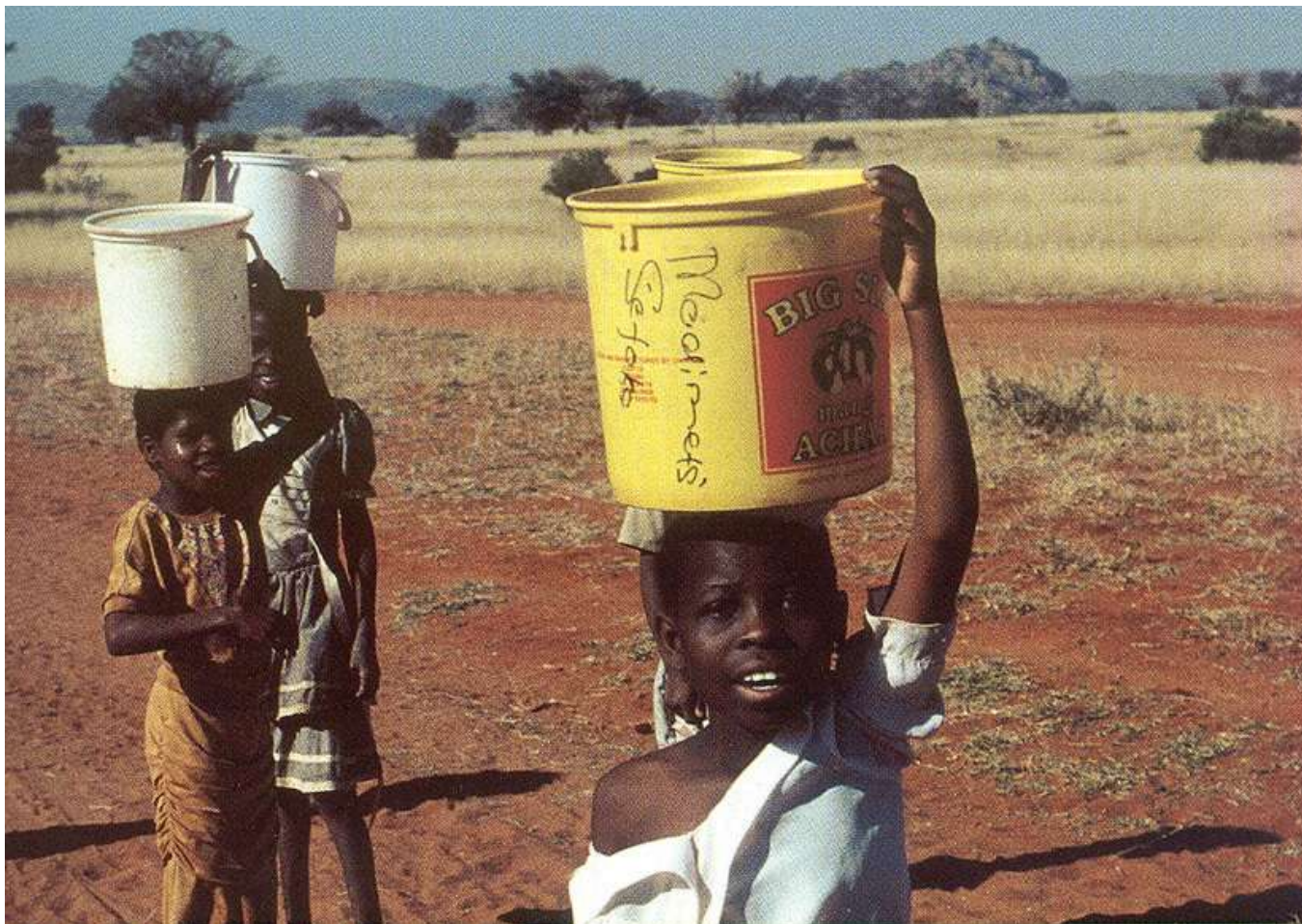
4 + 3

1. **Vízvisszatartás a vizeink jobb hasznosítása érdekében**
 2. **Kockázat megelőző ár- és belvízvédelem**
3. **A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot elérésére**
 4. **Minőségi vízi közmű szolgáltatás (ivóvízellátás, szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás), csapadékvíz-gazdálkodás elviselhető fogyasztói teherviselés mellett.**
5. **A társadalom és a víz viszonyának a javítása (mind egyéni, mind gazdasági, mind döntéshozói szinten)**
6. **A vízgazdálkodás gazdaság-szabályozási rendszerének a megújítása**
 7. **A vízgazdálkodás stratégiai irányításának a megújítása**

MINŐSÉGI VÍZI KÖZMŰ SZOLGÁLTATÁS

MINŐSÉGI VÍZI KÖZMŰ SZOLGÁLTATÁS

A vízgazdálkodás fejlesztésének rendszerszintű feladatai

4. Műszaki, szolgáltatási és gazdasági értelemben egyaránt kiegyensúlyozott, rövid és hosszú távon is fenntartható, **egységes települési vízgazdálkodási szolgáltatási rendszer** működik.

**BIZTONSÁG + INNOVÁCIÓ +
ENERGIAHATÉKONYSÁG**

EGYSÉGES TELEPÜLÉSI VÍZGAZDÁLKODÁS

A vízgazdálkodás fejlesztésének rendszerszintű feladatai

Vízellátás és biztonsága:

- Teljes lakosság (2 %)
- IVP +
- Hálózati veszteség mérséklése (250 év, ólom, AC)

Szennyvízelvezetés, –tisztítás, iszapkezelés

- A 2000 LE alatti települések (VP 90-100 település)
- Intenzifikálása
- A szennyvíziszap hasznosítás! (a szolgáltatás része legyen!)
- Használtvizek hasznosítása ??

A belterületi csapadékvíz-gazdálkodás területén:

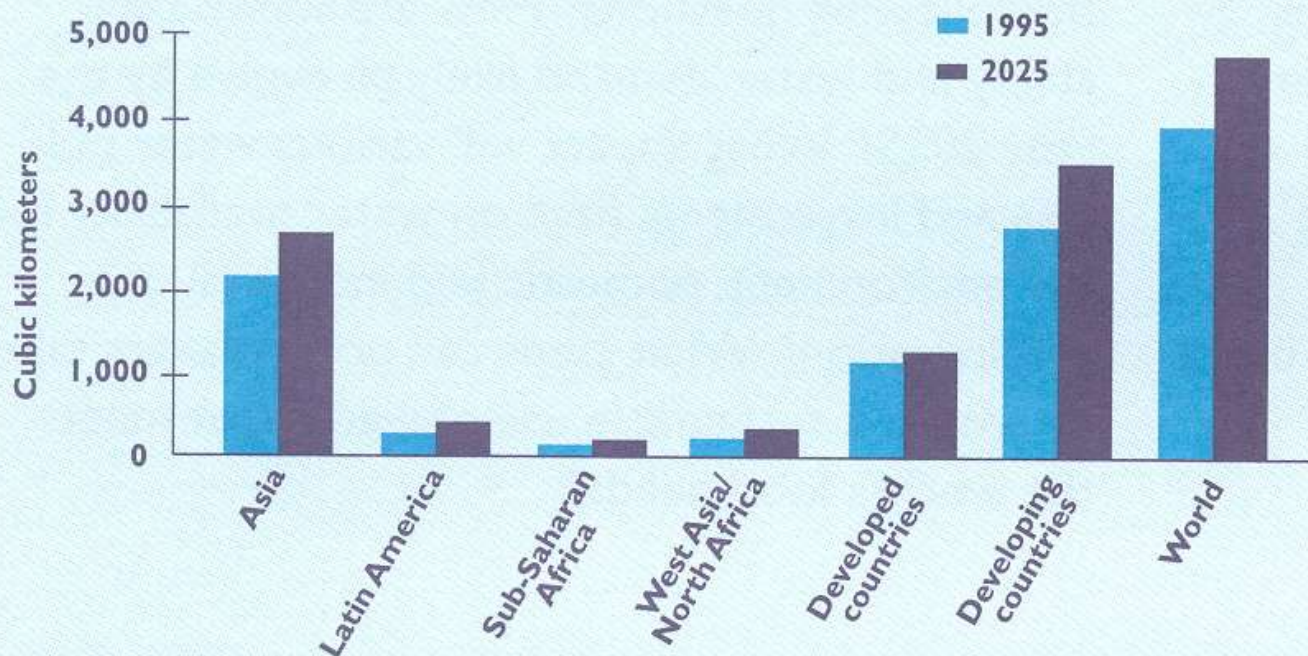
- Az elválasztott rendszerűnél hálózati tározás.
- A települési csapadékvíz helyben tartásának ösztönzése.
- A kül- és belterületi csapadékvíz-gazdálkodás összehangolása,
- Szolgáltatás!

K+ F és energiahatékonyság:

- A K + F tevékenység erősítése
- Távműködtetéshez/távérzékelés.
- Az energiafelhasználás felmérése + energetikai hatékonyság növelése
- A vízi közmű informatikai rendszerek
- Csapadékfüggvények, korszerű modellezés.

VÍZKIVÉTEL

Figure 1 Total water withdrawal by region, 1995 and 2025

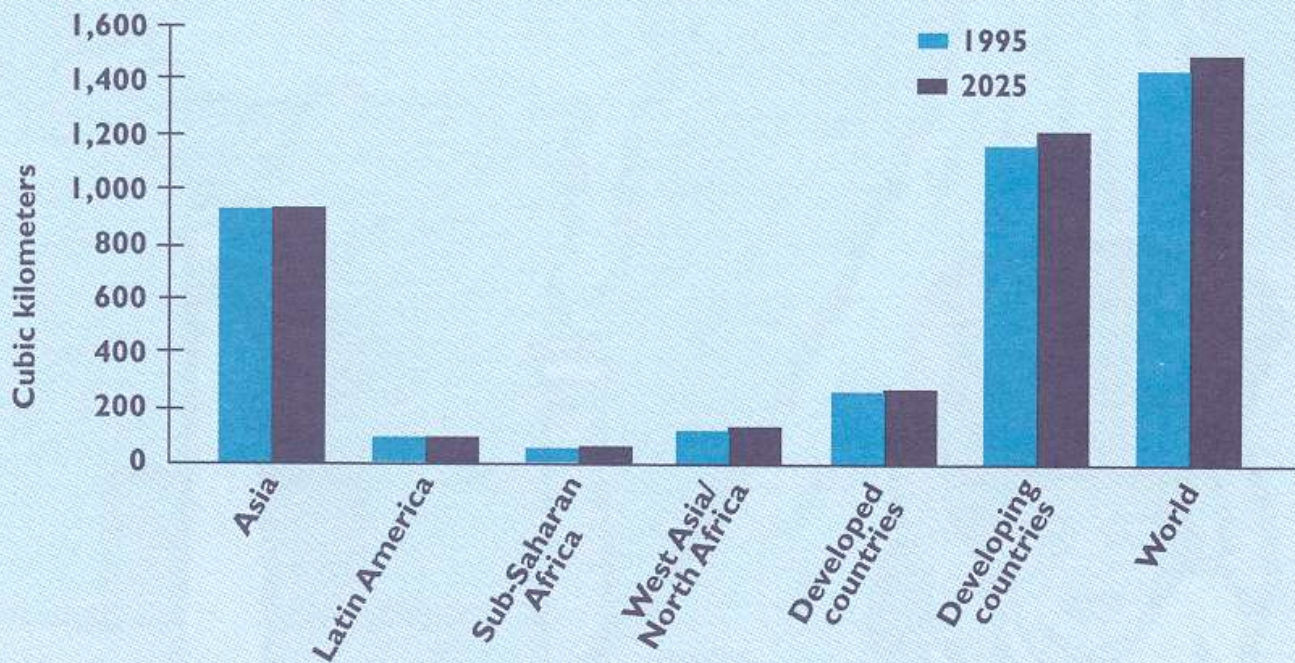

SOURCE: Authors' estimates and IMPACT-WATER projections, June 2002.

NOTE: Projections for 2025 are for the business as usual scenerio.

ÖNTÖZŐVÍZ FELHASZNÁLÁS

Figure 2 Total irrigation water consumption by region, 1995 and 2025

SOURCE: Authors' estimates and IMPACT-WATER projections, June 2002.

NOTE: Projections for 2025 are for the business as usual scenerio.

A vízgazdálkodás fejlesztésének rendszerszintű feladatai

7. A vízgazdálkodás stratégiai irányításának a megújítása

Stabil kormányzati szervezet kialakulása, amely képes a gazdasági, a szociális és a környezeti célok összehangolására és az ehhez szükséges szakmai, gazdasági és jogi háttér megteremtésére.

Beavatkozási területek:

- 7.1 A **tervezés, a végrehajtás és a felelősség integrálása egy szervezetbe**
- 7.2 Egy miniszteri felelősség alá kerülése.
- 7.3 Egységes **tervezési rendszer** kialakítása. **Települési vízgazdálkodási terv** módszertanának a kialakítása, bevezetése és integrálása a településtervezésbe (314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet módosítása)
- 7.4 Vízügyi **életpályamodell** kidolgozása és bevezetése.
- 7.5 A **hatóság** rendberakása (kapacitás!)
- 7.6. **A felsőoktatási** autonómia tiszteletben tartása mellett az állami vízgazdálkodási tevékenység érdekeinek az érvényesítése (igény-közvetítés, súlypontozás, a kiemelt feladatok támogatása).
- 7.7 A nemzeti alapadatokat biztosító **monitoring rendszerek** és az adatkezelés fejlesztése.
- 7.8 **Kutatói és innovációs hálózatot** kezelő és döntéstámogató magintézmény létrehozása, a kutatói háttér biztosítása.
- 7.9 A **műszaki szabályozás** átalakítása, egyszerűsítése, a merev jogi szabályozás helyett a műszaki szabványosítás alkalmazását kell növelni

ÖSSZEFOGLALÁS

A jövő vízgazdálkodásának a legnagyobb kihívása, hogy miként legyen megelőző és miként tegyen szert rugalmas eszközökre. Ez az évszázados „létesítményes” (hard) vízépítéssel szemben a vízigényt- és kibocsájtást szabályozó, területhasználatot befolyásoló integrált (soft) vízgazdálkodás.

Legfontosabb eleme a szakmaiság, a tudományra támaszkodó előrelátás kell, hogy legyen!

Legfontosabb erőforrása a társadalmi konszenzus!

***Szakértői szintű elemzés és megállapítások!
Nem a Kormány, és a BM álláspontját tükrözik!***

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE